

Nr 87

Av herrar Nyman och Mattsson, om inrättande av professorer i personaladministration vid de tekniska högskolorna.

(Lika lydande med motion nr 114 i Andra kammaren)

Det är av stor betydelse att andra ämnen än rent tekniska bereds ökat utrymme i civilingenjörsutbildningen. I sin yrkesverksamhet ställs varje civilingenjör inför nödvändigheten att anpassa tekniska lösningar till omgivande miljökrav — bl.a. till marknadens önskemål, till företagets ekonomiska, organisatoriska och arbetsmarknadspolitiska förutsättningar samt — inte minst — till individernas förutsättningar och önskemål.

De brister i civilingenjörsutbildningen som föreligger i här nämnda hänseenden har från skilda utgångspunkter uppmärksamrats under senare tid. Välgrundade önskemål har framförts att vid de tekniska högskolorna ge ett ökat utrymme åt bl.a. samhällsplanering, företagsekonomi och personaladministration.

Hithörande frågor har gjorts till föremål för utredning bl.a. av Ergonomikommittén vid tekniska högskolan i Stockholm, som framfört ett förslag om vidgad utbildning och forskning inom ämnena industriell psykologi och arbetsledning samt ergonomi.

I civilingenjörsutbildningen bör ingå obligatoriska kurser som ger en allsidig introduktion i personaladministrativa frågeställningar. Med personaladministration avses i allmänhet alla de aktiviteter inom företag och förvaltningar som berör samordningen mellan personella resurser inbördes och i förhållande till andra — tekniska och ekonomiska — resurser i företagen. Med denna definition innefattar personaladministrationen således ett flertal för företagen ytterst väsentliga delområden såsom arbetsledning, arbetskraftsplanering, utbildningsfrågor, industrihygien och arbetarskydd. En allsidig personaladministrativ utbildning och forskning förutsätter också medverkan från ett flertal vetenskapliga discipliner, varibland som exempel kan nämnas psykologi, pedagogik, sociologi, medicin och företagsekonomi.

Med hänsyn till att det inom företagen föreligger ett nära samspel mellan skilda personaladministrativa frågeställningar är det också angeläget att de personaladministrativa inslagen i civilingenjörsutbildningen i största möjliga utsträckning integreras innehållsmässigt, metodologiskt och organisatoriskt. De ovannämnda personaladministrativa delområdena bör därför sammanföras till ett undervisningsämne.

Ämnet personaladministration vid de tekniska högskolorna bör innefatta främst följande ämnesmoment: industriell psykologi, industriell pedagogik, industriell sociologi, arbetsledning, ergonomi, industriell hygien, företagshälsövård och arbetarskydd.

För att skapa realistiska förutsättningar att finna lämpliga kandidater bör kompetenskraven för professurerna dock knytas till något centralt ämnesmoment, förslagsvis industriell psykologi. För den undervisning som icke handhas av institutionschefer syns det lämpligt att företrädesvis utnyttja ämneslärare knutna till utomstående institutioner, bl.a. PA-rådet, arbetsmedicinska institutet samt berörda institutioner vid universitet och handelshögskolor. Härigenom skulle civilingenjörutbildningen få tillgång till specialister inom respektive områden samtidigt som ett fruktbart utbyte av erfarenheter och impulser över berörda vetenskapliga discipliner och fakulteter bör kunna underlättas.

Ämnet personaladministration skall även kunna förekomma i den högre undervisningen samt bl.a. kunna ingå som ett av de två ämnen som krävs för teknologie licentiatexamen. För skilda kvalificerade befattningar inom näringslivet torde en på civilingenjörsexamen byggd kombination av personaladministration och antingen industriell ekonomi eller något tekniskt ämne bli av stort värde.

En kommitté bör tillsättas med uppdrag att skyndsamt utforma kursplaner för ämnet personaladministration vid de tekniska högskolorna.

En utbyggnad av de statliga resurserna för personaladministrativ forskning bör i första hand ske vid de redan befintliga universitets- och högskoleinstitutionerna, det beslutade arbetsmedicinska institutet och liknande organ. Det är därvid angeläget att inga artificiella gränser skapas mellan institutioner vid olika högskolor och universitet. Bl.a. med tanke på den högre undervisningen i personaladministration vid de tekniska högskolorna krävs visserligen även där viss forskningsverksamhet. Denna bör emellertid på angivna grunder åtminstone i inledningsskedet vara av mer begränsad omfattning och samordnas med personaladministrativ forskning vid andra institutioner.

Civilingenjörer kommer ofta i företagsledande ställning där personaladministrativa frågor upptar en stor del av arbetstiden. De personaladministrativa frågorna får alltmer ökad ekonomisk betydelse.

De trängande behoven av en utvidgad och allsidig personaladministrativ utbildning vid de tekniska högskolorna anser vi är tillräckligt dokumenterade. Erfarenheterna av den personaladministrativa utbildning som förekommer vid vissa högskolor är enbart goda. En professur i personaladministration bör därför snarast inrättas vid var och en av de tekniska högskolorna. För beslut härom behövs enligt vår mening inga ytterligare utredningar.

Med hänvisning till vad ovan anförts hemställes,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte begära att professorer i personaladministration inrättas vid de tekniska högskolorna och att förslag därom förelägges riksdagen.

Stockholm den 19 januari 1967

Sven Nyman (fp)

T. V. Mattsson (cp)